

23. januar 2025

Promenta konferansen 2025

Sosial bærekraft – ny giv for helsefremmende nærmiljøutvikling

Camilla Ihlebæk, Institutt for folkehelsevitenskap, NMBU

Sosial bærekraft: Den glemte dimensjonen

vagt rotete upresist
utfordrende subjektivt dynamisk
komplekst kaotisk
mangfoldig mangelfullt
normativt flyktig

Boström M. A. (2012). missing pillar? Challenges in theorizing and practicing social sustainability: Introduction to the special issue. *Sustain Sci Pract Policy*, 8:3-14.

Opp S. (2017). The forgotten pillar: a definition for the measurement of social sustainability in American cities. *Local Environment*, 22: 286-305.

Sosial bærekraft

Sosial bærekraft er å opprettholde eller forbedre **menneskers livskvalitet** i denne og fremtidige generasjoner (Chiu, 2003)

Sosial bærekraft er å skape bærekraftige, gode steder som fremmer livskvalitet, **ved å forstå hva mennesker trenger fra stedene der de bor og arbeider** (Woodcraft, 2015)

Folkehelse/helsefremming

Folkehelsearbeid er samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer **befolkningens helse og livskvalitet** (Folkehelseloven 2012)

Helse skapes og leves av folk i **hverdagslivets settinger; der hvor de lærer, arbeider, leker og elsker** (Ottawa Charter 1986)

Chiu R. Social sustainability, sustainable development and housing development. The experience of Hong Kong. In:Forrest R and Lee J (eds) Housing and social change: East-west perspectives. New York: Routledge, 2003: pp.221-39.

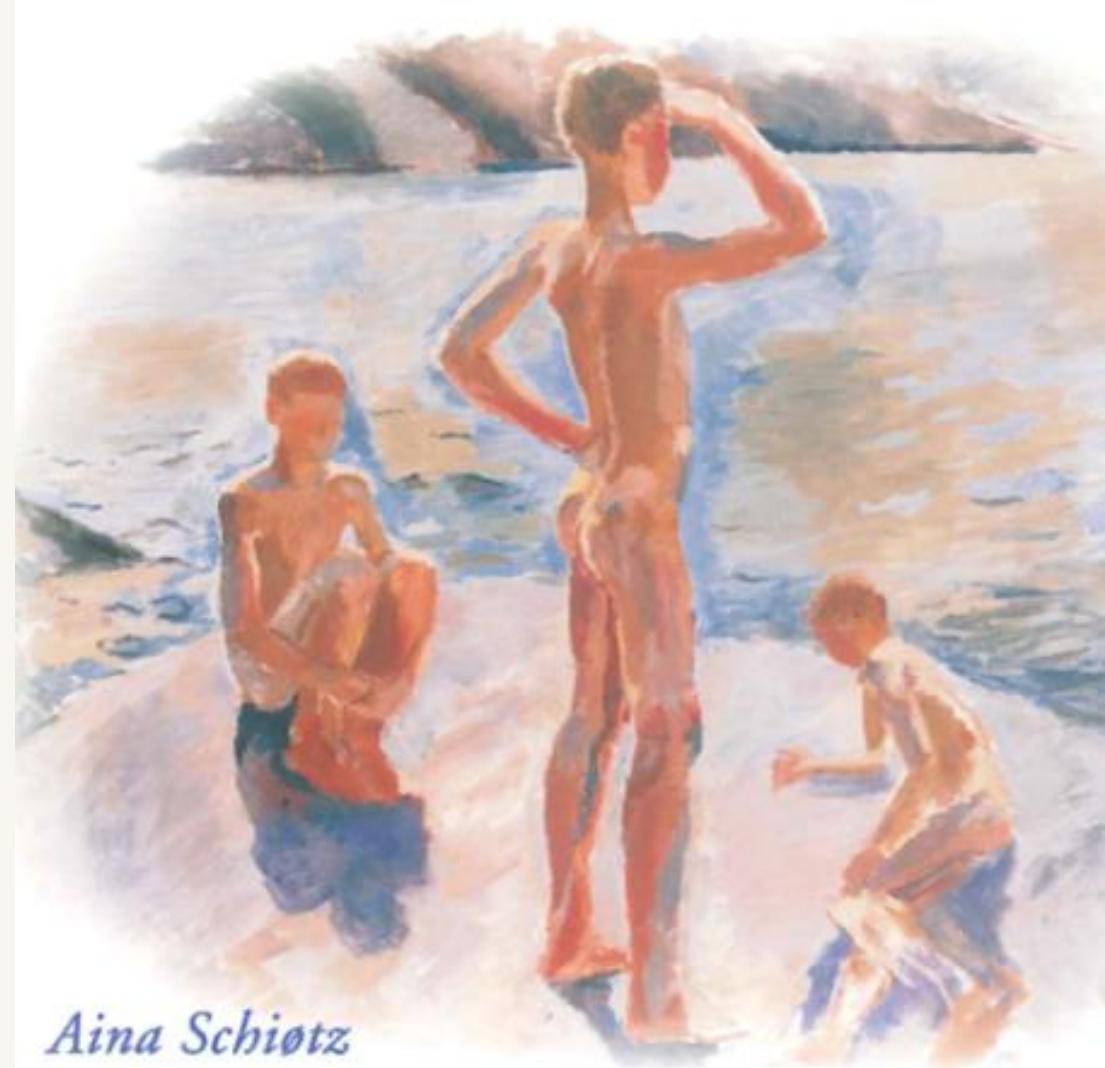
Woodcraft S. Understanding and measuring social sustainability. J Urban Regen Renew 2015;8:133-44.

Sosial bærekraft og folkehelse har felles mål!

*“Den viktigste kapitalen i et land
er menneskene”*

James Heckman, nobelprisvinner i økonomi

Aina Schiøtz

Folkets helse –
landets styrke

1850–2003

Sosial bærekraft og folkehelse har mange likheter!

- Setter mennesket i fokus (=endepunktet)
- Normativt
- Handler om å løse «samfunnsflokker»
- Handler om interaksjonen mellom mange faktorer
- Krever tverrfaglige løsninger

Hofstad H and Bergsli H. (2017). Folkehelse og sosial bærekraft – en sammenligning og diskusjon av begrepsinnhold, målsetninger og praktiske tilnærminger. Oslo, Norway: By- og regionforskningsinstituttet NIBR

Ihlebak C, Ånestad R, Nordbø ECA (2024) Bridging discourses of health promotion and social sustainability towards healthy community development. Scandinavian Journal of Public Health, 1-8.

Sosial bærekraft og folkehelse er opptatt av de samme faktorene for å oppnå målet!

Fysiske faktorer:

- Fysisk infrastruktur
- Sosial infrastruktur
- Tjenester og tilbud

Sosial rettferdighet:

- Lik tilgang til goder
- Rettferdig fordeling av goder
- Like muligheter for deltakelse

Sosiale faktorer:

- Sosial kapital (sosiale nettverk & tillit)
- Trygghet
- Tilhørighet

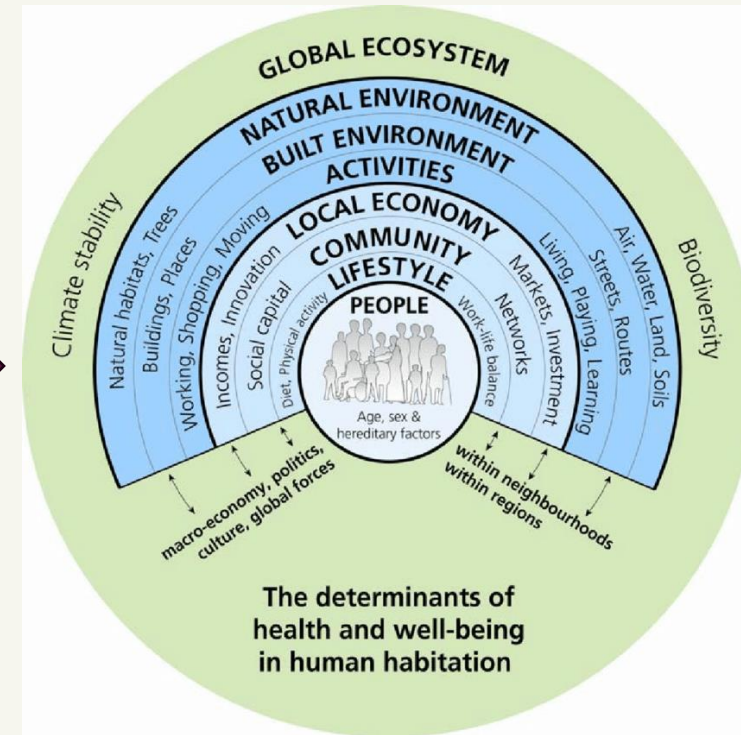
Hofstad, H. (2023) Well understood? A literature study defining and operationalising community social sustainability, *Local Environment*, 28:9, 1193-1209.

Ånestad, R., Nordbø, E. C. A., & Ihlebæk, C. (2024) Revisiting the conceptualization of social sustainability from a health promotion perspective: a scoping review. *Scandinavian Journal of Public Health*, 1-12 (online first)

Sosial bærekraft og folkehelse har altså sammenfallende mål og er opptatt av de samme midlene!

Men sosial bærekraft gir folkehelsearbeidet ny giv også fordi:

Sosial bærekraft gir oss drahjelp vekk fra «gammel» folkehelseforståelse?

Barton, H., & Grant, M. (2006). A health map for the local human habitat. *The Journal of The Royal Society for the Promotion of Health*, 126(6), 252-253.

Sosial bærekraft er lettere «fordøyelig» for andre sektorer enn folkehelse?

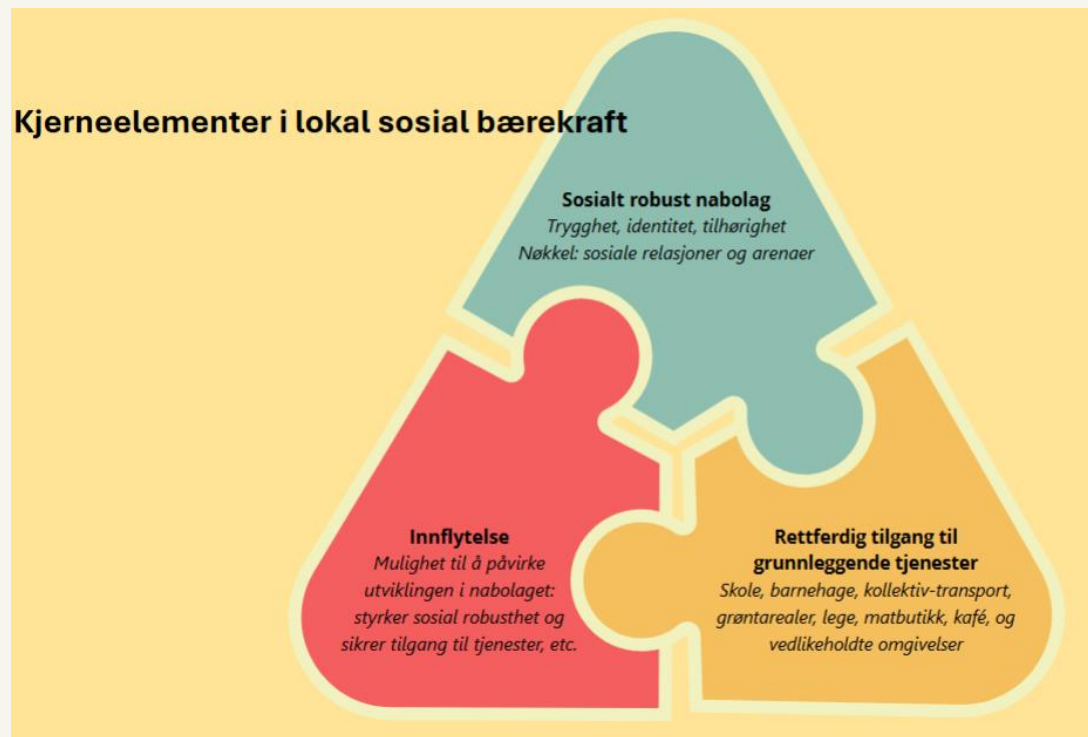
Noen føler nok at begrepet folkehelse tar plassen til ting som egentlig var noe annet - at det drar til seg ting som en magnet – sånn “dette er folkehelse, og dette er folkehelse, og dette er folkehelse” (...) Det tar liksom eierskap over alle felt, felt som var der lenge før folkehelsebegrepet fantes.

(Leder av kulturavdeling i en norsk kommune)

Synnevag, E. S., Amdam, R., & Fosse, E. (2018). Public health terminology: Hindrance to a Health in All Policies approach? *Scand J Public Health*, 46(1), 68-73.

Sosial bærekraft er lettere å oversette til en kommunal kontekst?

Veien til levende og rettferdige lokalsamfunn

- En veileder i sosial bærekraft for norske kommuner

freamsam
NETTVERK FOR HELSEFREMMEDE SAMFUNN

Innholdsfortegnelse

Forord	3
1 - Det sosialt bærekraftige samfunnet – et felles mål	4
2 - Hva er et sosialt bærekraftig lokalsamfunn?	7
Tre kjerneelementer	8
Fire rammebetingelser	10
3 - Hvordan gå frem for å styrke sosial bærekraft i norske lokalsamfunn?	12
Ha kunnskap om hva som er et godt og helsefremmende lokalsamfunn	12
Skap en infrastruktur for samarbeid	14
4 - Metoder og verktøy	16
Stedskompasset	17
Bylab	19
Politisk verksted	20
Kilder	21

Hofstad, Dahl, Følling, Mouratidis, Olsen, Sagen, Zeiner (2025). Community Social Sustainability: Unpacking the Concept for Urban Governance and Planning, Sustainable Development; 0:1–15

freamsam
NETTVERK FOR HELSEFREMMEDE SAMFUNN

